

Eens bolwerk van de adel

2012 is het jaar van de Historische Buitenplaats. De manifestatie vraagt met allerlei activiteiten publieke steun voor het behoud van dit belangwekkende erfgoed. Alles over het themajaar is te vinden op de website www.buitenplaatsen2012.nl. In het kader van het themajaar besteedt het Land van Lochem in deze en de komende afleveringen aandacht aan enkele buitenplaatsen rond Lochem en Laren. De artikelen van Jan Harenberg zijn met zijn toestemming overgenomen uit de publicatie *Eens bolwerk van de adel. Kastelen en landhuizen in de Achterhoek en Liemers*, uit 1999. De tekeningen zijn vervaardigd door J. Thomassen. Eerder verschenen in 1999 en 2000 al enkele hoofdstukken uit dit boek in *Belvédère*, het tijdschrift van de vroegere Stichting Streekgeschiedenis Lochem en omstreken.

OOLDE

Ingewikkeld is het wel, het bestaan van twee Oolde's, namelijk Old-Oolde en Oolde, vroeger ook wel Nijenhuis geheten, dat in feite niets anders dan het nieuwe huis betekent.

Vandaag den dag bestaat Old-Oolde niet meer. Na de dood van de weduwe H.G. Thomasson-Hein in 1848 werd het goed het jaar daarop in veiling gebracht en gekocht door Adolf Frederik Lodewijk graaf van Rechteren Limpurg-Almelo, die het voegde bij het hem reeds toebehorende Oolde. Vóór 1868 stond er - zoals een tijdgenoot ons meldt - "een huis van vreemden trant, een koetsiers- of tuinmanswoning van weleer" en ook waren de grachten nog aanwezig. Maar die werden omstreeks 1960 gedempt, zodat niets meer aan het oude herinnert.

Oolde daarentegen bestaat nog steeds. Sinds Goossen van Keppel het huis in 1663 op deze plaats liet zetten, is er wel het een en ander aan veranderd. Latere generaties hebben er hun stempel op gedrukt, zodat het huis thans een overwegend achttiende-eeuws karakter heeft, ondanks het jaartal 1663 dat wordt aangegeven door de muurankers. Mogelijk heeft het huis trapegevels gehad, maar die moeten dan zijn verdwenen tijdens de modernisering in of kort na 1771 door het echtpaar Derk Jan van Keppel en Charlotte Clara Elisabeth Dorothea van Heeckeren van Overlaer. Hun wapens bekronen de ingangspartij.

Keren we terug naar de stichter van het huis. Derk, de grootvader van Goossen, die de veelzeggende bijnaam "Duivel Derck" had, bouwde omstreeks 1545 bij het erf Alderynck een huis, waaruit de latere havezathe Oolde is voortgekomen. Goossen zelf maakte dat nieuwe huis in 1653 tot een Gelders leen en de omschrijving daarvan luidt dan: "De havezate Nienhuys met de bouw- en weylanden, daertoe gehoorende, mitsgaders drie erven, genampt Alderincck, cleynen Ovinck ende de halve Haer,...".

De oudst bekende bezitter van Old-Oolde is Gijsbert van Keppel, die in 1367 genoemd wordt. Zijn nageslacht blijft tot 1820 eigenaar van Oolde. In dat jaar overleed de ongehuwde Adolf Jacob Reinhard Willem en hij vermaakte het landgoed aan zijn nicht Maurice Caroline Willemine Sophie van Heeckeren, die tevens zijn verloofde was. Tot een huwelijk is het kennelijk nooit gekomen. Zij overleed in 1838, haar inwonende en eveneens ongehuwde zuster Isabella Carolina een jaar later en hun erfgenaam werd hun tantezegger Adolf Frederik Lodewijk graaf van Rechteren Limpurg-Almelo, die - zoals reeds vermeld - de beide havezathen weer met elkaar verenigde.

Zijn dochter Maria Catharina Frederika, echtgenote van Willem Lodewijk Worbert graaf van Wassenaer-Starrenburg, erfde beide huizen. Bij een veiling in 1900 werd het landgoed ter grootte van 500 hectare versnipperd. Het huis wisselde daarna meerdere malen van eigenaar en werd in 1958 gekocht door Cornelia Charlotte Bieruma Oosting, echtgenote van Willem Hendrik baron Taets van Amerongen van Renswoude. Zij overleed in 1996 en Oolde behoort thans haar dochter Jkvr. Charlotte Cornelia Loudon-van Sminia.

Aan het begin van de oprijlaan links werd in 1873 een koetshuis gebouwd naar plannen van de bekende architect L.H. Eberson. Het park werd in 1870 aangelegd naar plannen van de tuinarchitect Copijn, waarbij de gracht om het huis helaas gedempt werd.

Bron: Harenberg, Jan (tekst), Thomassen, Joop (tekeningen), Eens bolwerk van de adel. Kastelen en landhuizen in de Achterhoek en Liemers, [1999], Canaletto/Repro Holland, Alphen aan de Rijn, ISBN 90 6469 748 5.